

Värmdö kommun

Besöksadress: Skogsbovägen 9-11

Postadress: Värmdö kommun

134 81 Gustavsberg

08-570 470 00

varmdo.kommun@varmdo.sewww.varmdo.se

Strategisk plan för mottagande, etablering och integration av nyanlända 2025-2030

Dokumenttyp	Strategisk plan
Diarienummer	2025GVAN/0179
Lagstadgat styrdokument	Nej
Ersätter styrdokument	2022VAN/0085 Integrationsstrategi, beslutad 2023-01-10 § 4
Aktualitetsprövning	Minst en gång per mandatperiod
Ansvar	Gymnasie-, vuxenutbildnings- och arbetslivsnämnden
Beslutsnivå	Gymnasie-, vuxenutbildnings- och arbetslivsnämnden
Beslutsdatum	2025-10-15 § 57

Utgångspunkter för strategin

Den strategiska planen för mottagande, etablering och integration utgår från nationell och kommunal styrning på området, som i sin tur baseras på internationell styrning och mål. Kommunen har ett lagstadgat ansvar som innebär att ge särskilda stödinsatser till nyanlända under de första åren i Sverige. Förändringar som sker i omvärlden både internationellt, nationellt och regionalt påverkar kommunens arbete. Vid eventuella konflikter mellan statlig reglering och den strategiska planen gäller statlig reglering. Den strategiska planen är ett av flera av kommunens styrdokument som påverkar möjligheterna och förutsättningarna för nyanländas integration.

Syfte

Den strategiska planen syftar till att klargöra inriktningen för Gymnasie-, vuxenutbildnings- och arbetslivsnämndens arbete med mottagande, etablering och integration av nyanlända. De prioriterade områden som anges i planen ska integreras i nämndens ordinarie verksamhetsplanering, uppföljning och budgetprocess. Arbetet med nyanlända berör kommunens alla nämnder, olika myndigheter, civilsamhällesaktörer, hälso-, sjuk- och tandvård. Ansvarsgränserna är ofta flytande och den strategiska planen syftar till att främja och tydliggöra samverkan för en sammanhållen integrationsprocess.

Mål

Riktningen i den strategiska planen för mottagande, etablering och integration ska bidra till att uppfylla Värmdö kommuns inriktningsmål i Mål och budget 2025-2028:¹

1. Värmdö kommun levererar hållbar välfärd för de som bor och verkar här
2. I Värmdö kommun har invånarna jämlika och trygga livsvillkor
3. Värmdö kommun har en god ekonomisk hushållning och nöjda medarbetare
4. En miljö- och klimatmässigt hållbar kommun

Målgrupp

Den strategiska planen vänder sig i första hand till Gymnasie-, vuxenutbildnings- och arbetslivsnämndens verksamheter. I förlängningen utgörs den primära målgruppen av nyanlända vuxna och äldre samt familjer med barn och unga, som anvisas till Värmdö kommun från Migrationsverket enligt Bosättningslagen eller enligt Lag om Mottagande av Asylsökande (LMA).^{2 3} Vissa är sjuka och kommer inte att kunna delta i arbetslivet. Den sekundära målgruppen utgörs av nyanlända som på egen hand bosätter sig i Värmdö kommun, vilka också

---

¹ [Mål och budget 2024](#)

² [Lag \(2016:38\) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning | Sveriges riksdag](#)

³ [Lag \(1994:137\) om mottagande av asylsökande m.fl. | Sveriges riksdag](#)

omfattas av kommunens mottagandeansvar.⁴ Alla i målgruppen benämns som *nyanlända* i planen, oavsett om det handlar om personer som uppfyller villkor för att bli folkbokförd eller inte. I vissa avseenden skiljer sig rättigheter och skyldigheter mellan nyanlända som är anvisade och egenbosatta och beroende på om man är eller inte är folkbokförd. För nyanlända med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet skiljer sig även rättigheter beroende på om man är folkbokförd före eller efter 1 november 2024. Planen omfattar inte ensamkommande barn och unga.

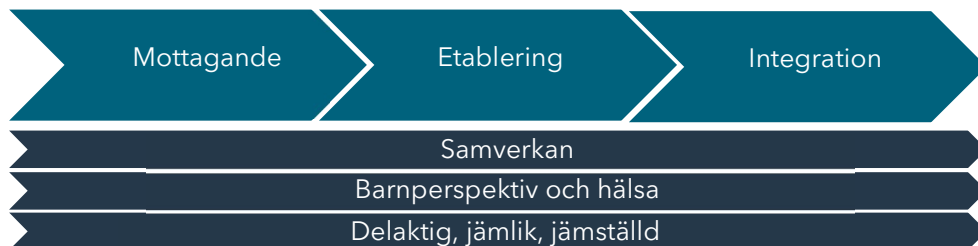
Omfattning och avgränsning

Den strategiska planen gäller för perioden 2025–2030 och är avgränsad primärt till Gymnasie-, vuxenutbildnings- och arbetslivsnämndens verksamhetsområden. Planen anger, på ett övergripande plan, hur nämndens verksamhetsområden ska arbeta under hela integrationsprocessen från mottagande och etablering till långsiktig integration.

Prioriteringar

Prioriteringarna för Gymnasie-, vuxenutbildnings- och arbetslivsnämndens integrationsarbete kan delas in i tre faser som delvis pågår parallellt: *mottagandefasen, etableringsfasen och integrationsfasen.*

Arbetet med mottagande, etablering och integration av nyanlända är komplext och berör såväl alla kommunens nämnder som olika myndigheter, vård och civilsamhällesaktörer. Gränserna för ansvar överlappar varandra och en strukturerad *samverkan* är avgörande genom hela integrationsprocessen.⁵ *Barnperspektiv* ska beaktas i arbetet som berör barnfamiljer. Likaså ska arbetet genomsyras av kommunens mål om *hälsa, delaktighet, jämlikhet och jämställdhet.*

Figur 1. Illustration av integrationsarbetets tre faser och horisontella målstyrda perspektiv.^{6 7}

1. Mottagandefasen

Den första fasen avser det initiala skedet. Skedet startar med planering av bostadsbeståndet utifrån Länsstyrelsens beslut om antal personer som

⁴ [Om nyanlända med uppehållstillstånd - för kommuner - Migrationsverket](#)

⁵ [Utveckling av mottagande av barn | Kristianstads kommun](#)

⁶ [Mål och budget 2024 alt.indd](#) Resultatmål 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.3, 2.4, 2.5

⁷ [Strategisk plan för social hållbarhet 2025-2027](#)

kommunen ansvarar för att ta emot under året som kommer, de så kallade kommun- och fördelningstalen.^{8 9} Arbetet fortsätter med förberedelser inför ankomst efter Migrationsverkets beslut om anvisning och fram tills att personen ankommer i kommunen. Kommunen får statsbidrag för mottagande och bosättning.¹⁰

Resilient organisation och bosättningsprocess

Den politiska omläggningen av den svenska migrationspolitiken har medfört en minskad asylinvandring till Sverige. För kommunen innebär det färre nyanlända som kommer. Säkerhetsläget i omvärlden är samtidigt mycket osäkert. För att säkerställa god beredskap är det viktigt att kompetensen för mottagande, etablering och integration av nyanlända finns kvar i kommunen. Organisation, arbetssätt och bostadsbestånd behöver snabbt kunna anpassas till såväl minskade som ökade mottagandevolymmer.

Gymnasie-, vuxenutbildnings- och arbetslivsnämnden är enligt nämndens reglemente ansvarig för att ordna boende till anvisade nyanlända.¹¹ För anvisade nyanlända som uppfyller villkor för folkbokföring, tillhandahåller Värmdö kommun tidsbegränsat boende som regel under samma tidsram som Arbetsförmedlingens etableringsprogram.¹² För särskilda målgrupper finns det möjlighet att förlänga boendetiden upp till fyra år räknat från ankomstdatum i Värmdö kommun.

Nämnden verkar som hyresvärd vad gäller hyresadministration och hantering av nyanlända hyresgäster och behöver säkerställa att detta sker i enlighet med gällande lagar och regler. Barns och vuxnas mående, förutsättningar och livskvalitet påverkas av hur deras livsmiljö är utformad och kommunen ska utifrån sitt ansvar för bostadsförsörjningen planera och skapa förutsättningar för att alla i kommunen ska leva i goda bostäder. Bostadsbeståndet behöver löpande ses över och anpassas utifrån nyanlända och verksamhetens behov. Verksamhetens bostäder bör vara lokaliserade i kollektivtrafiknära lägen och motsvara bostäder på den reguljära bostadsmarknaden, främst i flerfamiljshus.

Ansvar för bosättningsprocessen delas av flera nämnder och myndigheter och särskilt fokus ges åt att stärka samordning och planering mellan berörda aktörer.

2. Etableringsfasen

Den andra fasen börjar när personen ankommit till kommunen och avgränsas till tiden som kommunen får ersättning från Migrationsverket, för att underlätta och påskynda den nyanländes orientering och etablering i samhället.¹³ Det är under

---

⁸ [Mottagande och etablering av nyanlända - Länsstyrelsernas integrationsarbete](#)

⁹ [Om skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet - för kommuner - Migrationsverket](#)

¹⁰ [Statlig ersättning till kommuner - Migrationsverket](#)

¹¹ [Nyanlända - Planering för bostadsförsörjning - Boverket](#)

¹² [Etableringsprogrammet - Arbetsförmedlingen](#)

¹³ [Ersättning för nyanlända personer som betalas ut till kommuner utan ansökan - Migrationsverket](#)

etableringsfasen som nyanlända får utökat stöd och möjligheter att lägga grunden för ett självständigt liv.

Vägledning och samverkan

Särskilt fokus ges åt vägledning samt förbättrad samverkan och samordning mellan såväl alla kommunens nämnder som olika myndigheter, civilsamhällesaktörer, hälso-, sjuk- och tandvård för att nyanlända i ett så tidigt skede som möjligt ska få:

- Rätt stöd.
- Jämlika möjligheter att självständigt kunna förstå och navigera i samhället och tillvarata sina egna resurser.
- Ta del av de delar av svenska välfärdssystemet man har rätt till.

Språklig etablering

Kunskaper i det svenska språket är en nyckel för att komma in i samhälls- och arbetsliv. Frånvaron av språkkunskaper är en stor utmaning, medan tidig och intensiv satsning på språkinläring ökar möjligheterna till en lyckad etablering på den svenska arbetsmarknaden och i samhället i stort.

Ansvar för nyanländas språkliga etablering delas av flera nämnder och olika verksamheter inom nämnden och kräver strukturerad samordning. Nämnden ska stärka sitt arbete för att säkerställa att nyanlända barn och elever snabbt får tillräcklig språkutbildning och likvärdiga möjligheter för att lyckas i sitt lärande.

Arbetsförberedelse och hälsa

En egen inkomst möjliggör nyanländas frihet att självständigt forma sitt liv. Arbete kan också stärka känslan av samhällstillhörighet. Föräldrars aktiva deltagande i arbetslivet har även stor betydelse för deras barns förutsättningar att lyckas i skola och arbetsliv. Det är viktigt att ta tillvara och vid behov validera nyanländas kompetens, erfarenhet och potential. Arbetsförmedlingen har huvudansvaret för att planera och samordna aktiviteter för nyanlända, och arbetet ska bedrivas i nära samverkan med kommunen.

Nyanlända kvinnor lyckas inte etablera sig på arbetsmarknaden i samma utsträckning som utrikesfödda män och infödda svenskar.¹⁴ De som inte deltar i etableringsinsatser löper en betydligt högre risk att hamna i ett långvarigt utanförskap i jämförelse med de som har deltagit i etableringsinsatser. Att arbeta minskar utsatthet för våld och isolering i hemmet, det bidrar till en god hälsa med goda livsvillkor. För att bidra till kommunens jämställdhetsmål ska nämnden bland annat stärka sitt arbete med att:

- Hitta sätt att nå nyanlända kvinnor som kommer som anhöriginvandrare med information om SFI, etableringsprogram och Arbetsförmedlingen.

---

¹⁴ [Så kan organisationer bidra till att fler utrikes födda kvinnor kommer i arbete](#)

- I ett tidigt skede kartlägga och höja nyanlända kvinnors kompetensnivåer.
- Höja kunskap och kompetens i verksamheter som möter nyanlända kvinnor och hbtqi-personer vad gäller: jämställdhet, mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld samt reproduktiv hälsa efter våld och förtryck.
- Öka kunskap om jämställdhet inom familjen för att främja delat ansvar i hushållet och minska risk för våld och förtryck i hemmet.
- Öka tidig inskrivning i förskola, skola och fritidsverksamhet samt främja deltagande i öppna förskolan.

En god hälsa är avgörande för nyanländas etablering eftersom fysisk och psykisk ohälsa utgör ett hinder för att kunna studera, arbeta och fullt ut delta i samhället. Nyanlända har ofta en ökad risk för både fysisk och psykisk ohälsa på grund av erfarenheter av flykt och den osäkra situationen i ett nytt land. Att prioritera hälsofrämjande insatser och kunskap om egenvård är därför en nyckel för en lyckad integration.

Nämnden behöver fortsatt arbeta hälsofrämjande exempelvis genom att främja insatser för att:

- Öka kunskap om hälso- och sjukvården i Sverige.
- Öka kunskap om egenvård, sömn, kost och motion.
- I ett tidigt skede upptäcka, och förebygga, ohälsa.
- Främja möjligheter till sociala kontakter.
- Främja samverkan med andra aktörer för att i tidigt skede säkra rätt stöd från rätt instans baserat på behov.

Samhällsorientering

Gymnasie-, vuxenutbildnings- och arbetslivsnämnden är ansvarig för att folkbokförda nyanlända vuxna erbjuds samhällsorienteringskurs så tidigt som möjligt efter ankomst till kommunen.¹⁵ Samhällsorienteringskursen syftar till att ge en grundläggande förståelse för det svenska samhället för att underlätta etablering i arbets- och samhällslivet. Kursen innehåller information om att komma till och bo i Sverige, försörja sig och utvecklas, bilda familj och leva med barn, påverka, vårda sin hälsa, åldras och om individens rättigheter och skyldigheter.^{16 17}

För att nyanlända ska kunna tillägna sig de kunskaper och färdigheter som krävs för att kunna förstå, navigera och självständigt delta i samhället, behöver nämndens arbete med grundläggande samhällsorientering fortsätta under hela etableringsfasen på olika nivåer. Särskilt fokus ska ges åt att främja förberedande insatser mot arbetsmarknaden.

---

¹⁵ [Lag \(2013:156\) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare | Sveriges riksdag](#)

¹⁶ [Samhällsorientering för nyanlända | Länsstyrelsen Stockholm](#)

¹⁷ [Om Sverige | Informationsverige.se](#)

Värmdö kommun erbjuder tidsbegränsat boende för anvisade nyanlända och den nyanlände behöver därefter själv ordna sitt boende. För att ge förutsättningar att lyckas med det ska information och vägledning ges om bostadsmarknaden, hur man söker och sköter en bostad.

Civilsamhället anordnar språkträning, lyfter angelägna frågor till diskussion och förmedlar kunskap om hur samhället fungerar, vilket främjar ett fritt och kritiskt tänkande. Det civila samhället är en viktig resurs för att stärka nyanländas språkliga och sociala förmågor, vilket är avgörande för att kunna delta i arbetslivet. Nämnden ska utveckla och stärka samverkan med civilsamhället i syfte att främja och stödja initiativ som skapar kontaktytor mellan nyanlända, arbetsgivare och andra kommunmedborgare, och därigenom underlätta både språkinläring och arbetslivsorientering.

3. Integrationsfasen

Den tredje fasen har ett långsiktigt perspektiv med fokus på nyanländas delaktighet och egenmakt. Utgångspunkten för att leva ett självständigt liv är att själv kunna tillgodose sina rättigheter, behov av stöd, försörjning, bostad och kontakter med samhället. Detta förutsätter att den nyanlände redan har grundläggande förståelse och kunskap. Integration pågår i parallella dimensioner och påverkas av samhällets förmåga att skapa möjligheter samt individers olika förutsättningar. En nyanländ som har grundläggande kunskap i svenska kan aktivt delta i samhället språkligt. Densamme kan dock sakna: grundläggande utbildning, arbetslivserfarenhet, tillit till myndigheter, förståelse för barns rätt och jämställdhet. Vartefter den nyanlände tillägnar sig förståelse och kunskap är det möjligt att delta mer och mer självständigt i samhällets alla delar.

Gymnasie-, vuxenutbildnings- och arbetslivsnämndens arbete med nyanländas egenmakt och inkludering vävs in i nämndens verksamheter. Arbetet under integrationsfasen är inriktat på att bidra till att stärka nyanländas sociala- demokratiska-, och arbetslivsinkludering genom att främja och stödja olika insatser med syfte att exempelvis öka:

- Jämlik möjlighet att delta och bidra i arbetslivet genom exempelvis uppdragsutbildningar eller yrkesutbildningar inom ramen för den generella arbetsmarknadspolitiken.
- Förmågan att hantera sin vardagsekonomi.
- Digital kompetens.
- Föräldraförmågan och kunskap om barns rättigheter.
- Tillit till samhället och myndigheter genom att sprida kunskap om interkulturellt förhållningssätt till andra verksamheter och samordna förebyggande informationsöverföring om socialtjänstens uppdrag.
- Tillit till och deltagande i demokratin.

Det civila samhället får människor att mötas, skapar samhörighet, delaktighet och sammanhang där individer tillsammans med andra blir starkare. Nyanlända barns- och ungas delaktighet i föreningslivet kan bidra till att föräldrarna träffar andra föräldrar. Sociala nätverk kan vara en viktig faktor till nyanländas

etablering på arbetsmarknaden. Aktivt deltagande i föreningsliv kan också bidra till att öka kunskapen om hur vårt demokratiska samhälle fungerar i stort och ge redskap för att bidra till att utveckla vår demokrati. För att underlätta nyanländas och deras barns delaktighet i Värmdös civilsamhälle ska nämnden utveckla och stärka samverkan med kultur- och fritidsnämnden och det lokala civilsamhället.

God ekonomisk hushållning

För att bidra till god ekonomisk hushållning, både vad gäller kommunens ekonomi och den enskildes, ska nämnden stärka sitt arbete inom följande områden:

- Balans i bostadsbeståndet och vad gäller hyressättning i förhållande till nämndens kostnader för inhyrning av bostäder.
- En ändamålsenlig hantering av statsbidrag för mottagande, etablering och integration av nyanlända.
- Kontroll av felaktiga folkbokföringar för att säkerställa nyanländas möjlighet till socialförsäkring och därmed minskat behov av ekonomiskt bistånd.
- Ett stärkt fokus på bostadsskötsel bidrar till att minska kommunens kostnader för skador på bostäderna.
- Öka nyanländas kunskap om vardagsekonomi samt hur man själv kan påverka sina boendekostnader genom att spara på vatten, inte ha för varmt hemma, minska matsvinn och ta hand om sin bostad.
- Ett ökat fokus på egenförsörjning bidrar till att minska kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd.

Genomförande och ansvar

Den strategiska planen fastställs av Gymnasie-, vuxenutbildnings- och arbetslivsnämnden, som enligt sitt reglemente ansvarar för mottagande och bosättning av nyanlända och att underlätta och påskynda den nyanländes etablering i samhället. Gymnasie-, vuxenutbildnings- och arbetslivsnämndens verksamheter ska tillämpa den strategiska planen i sin planering. Planering av prioriterade insatser sker samordnat mellan berörda verksamheter.

Uppföljning

Den strategiska planen aktualitetsprövas minst en gång per mandatperiod. Målsättningarna i den strategiska planen följs upp årligen i ordinarie uppföljningsstruktur genom de resultatmål, indikatorer och nyckeltal som fastställs i Gymnasie-, vuxenutbildnings- och arbetslivsnämndens verksamhetsplan.